

Elektron hökumət və rəqəmsal transformasiyaların dövlət qurumlarında tətbiqi üstünlükləri

Anar Tağızadə

Xülasə. Elektron hökumət və rəqəmsal transformasiyaların dövlət qurumlarında tətbiqi, müasir idarəetmənin səmərəliliyini artırmaq və vətəndaşlara daha keyfiyyətli xidmət göstərmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu istiqamətdə əsas üstünlüklərdən biri xidmətlərin əlçatanlığının və şəffaflığının yüksəlməsidir. Elektron platformalar vasitəsilə, məsələn, “ASAN xidmət” və “Elektron Hökumət Portalı (e-gov.az)” kimi sistemlər vətəndaşlarla dövlət qurumları arasında birbaşa qarşılıqlı əlaqəni sadələşdirir, müraciətlərin emal sürətini artırır və kağız işlərini minimuma endirir. Nəticədə, vaxt və resurslara qənaət olunur, həmçinin korrupsiya riskləri azalır.

Rəqəmsal transformasiya həmçinin idarəetmədə qərar qəbul etmə proseslərini optimallaşdırır. Dövlət qurumları məlumatları real vaxtda əldə edə, analiz edə və proseslərin monitorinqini apararaq strateji qərarlar qəbul edə bilirlər. Bu, yalnız inzibati xidmətlərin səmərəliliyini artırmaqla kifayətlənmir, eyni zamanda maliyyə resurslarının optimallaşdırılmasına, risklərin vaxtında idarə olunmasına və dövlət siyasətinin daha çevik həyata keçirilməsinə imkan verir.

Rəqəmsal infrastrukturun genişlənməsi və informasiya texnologiyalarının tətbiqi, eyni zamanda, vətəndaşların informasiya resurslarına çıxış imkanlarını artırır. Onlayn xidmətlər, rəqəmsal kitabxanalar, təhsil və sosial platformalar sayəsində əhali müxtəlif xidmətlərdən fasiləsiz və sürətli yararlanı bilər. Bu, dövlətin sosial inklüzivliyini gücləndirir və rəqəmsal inklüzivlik prinsipinin reallaşmasına xidmət edir. Həmçinin, elektron ticarət və onlayn ödəniş sistemlərinin inkişafı iqtisadi proseslərin rəqəmsallaşdırılmasını təmin edərək biznes-mühit üçün şəffaf və sürətli əməliyyat imkanları yaradır.

Açar sözlər: elektron, transformasiya, dövlət, innovativ, şəffaflıq, xidmətlər, intellekt, ASAN, myGov, xidmət

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası, magistrant, Bakı, Azərbaycan
E-poçt: anartagizade33@gmail.com

Daxil oldu: 3 Fevral 2026; Qəbul edildi: 24 May 2026; Onlayn dərc edildi: 28 İyun

© Müəllif(lər) 2026. Bu, Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 Beynəlxalq Lisenziyası (CC BYNC 4.0) şərtləri altında paylanan açıq girişli məqalədir.

Application Advantages of Electronic Government and Digital Transformations in State Organizations

Anar Tagizade

Abstract. The application of e-government and digital transformations in state institutions is of great importance in terms of increasing the efficiency of modern management and providing better quality services to citizens. One of the main advantages in this direction is the increase in the accessibility and transparency of services. Through electronic platforms, for example, systems such as “ASAN service” and “Electronic Government Portal (e-gov.az)” simplify direct interaction between citizens

and state institutions, increase the speed of processing applications and minimize paperwork. As a result, time and resources are saved, and corruption risks are reduced.

Digital transformation also optimizes decision-making processes in management. State institutions are able to obtain information in real time, analyze it and monitor processes and make strategic decisions. This not only increases the efficiency of administrative services, but also allows for the optimization of financial resources, timely management of risks and more flexible implementation of state policy.

The expansion of digital infrastructure and the application of information technologies also increase citizens' access to information resources. Thanks to online services, digital libraries, education and social platforms, the population can benefit from various services uninterruptedly and quickly. This strengthens the social inclusiveness of the state and serves to realize the principle of digital inclusion. Also, the development of e-commerce and online payment systems ensures the digitalization of economic processes, creating transparent and fast transaction opportunities for the business environment.

Keywords: *electronic, transformation, state, innovative, transparency, services, intelligence, ASAN, myGov, service*

Academy of Public Administration under the President of the Republic of Azerbaijan, Master's student, Baku, Azerbaijan

E-mail: anartagizade33@gmail.com

Received: 3 February 2026; Accepted: 24 May 2026; Published online: 28 June

© The Author(s) 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0).

Giriş

Müasir dövrdə dövlət idarəçiliyinin rəqəmsallaşdırılması və elektron hökumət sistemlərinin formalaşdırılması global miqyasda ictimai idarəetmənin əsas inkişaf istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) sürətli inkişafı dövlət orqanlarının fəaliyyətinə yeni yanaşmalar gətirmiş, vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin səmərəliliyini, əlçatanlığını və şəffaflığını artırmışdır (Aguilar Viana, 2021). Elektron hökumət konsepsiyası dövlət, biznes və vətəndaş münasibətlərinin rəqəmsal mühitdə qurulmasını təmin edərək, idarəetmə proseslərində çevikliyi və operativliyi yüksəldir (Ciancarini et al., 2023).

Azərbaycan Respublikasında elektron hökumətin tətbiqi dövlətin sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən “Rəqəmsal transformasiya” siyasəti nəticəsində dövlət xidmətləri bir mərkəzdən — “ASAN xidmət”, “myGov”, “E-Gov” və digər platformalar vasitəsilə təqdim edilir (Szedmák, 2025). Bu sistemlər vətəndaşların dövlət orqanlarına birbaşa müraciət ehtiyacını azaldaraq vaxt itkisinin qarşısını alır və xidmət prosesini daha şəffaf və nəzarət olunan formaya gətirir.

Rəqəmsal transformasiya təkcə texnoloji yenilik deyil, həm də idarəetmə mədəniyyətində dəyişiklikdir (Mountasser & Abdellatif, 2023). Bu proses dövlət orqanlarında qərarların qəbulunda məlumat əsaslı yanaşmanı gücləndirir, resurslardan səmərəli istifadəni təmin edir və insan amilindən asılılığı minimuma endirir. Elektron hökumət modeli nəticəsində dövlət və vətəndaş arasında qarşılıqlı etimad artır, ictimai xidmətlərə inam möhkəmlənir və dövlət idarəçiliyi müasir tələblərə uyğun şəkildə modernləşir (Yang, 2024).

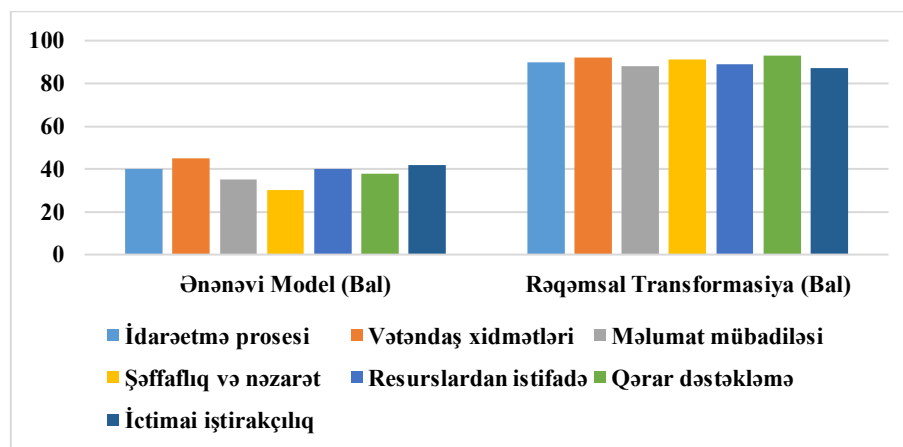
Metodlar

Bu tədqiqatda elektron hökumət və rəqəmsal transformasiya proseslərinin dövlət qurumlarındakı təsirini və üstünlüklərini qiymətləndirmək üçün qarışıq metodlar, yəni keyfiyyət və kəmiyyət yanaşmaları tətbiq edilmişdir. Bu məqsədlə məlumat toplama metodları vasitəsilə Azərbaycan Respublikasının “Elektron Hökumət” inkişaf strategiyaları, rəsmi dövlət hesabatları və dövrü elmi nəşrlər təhlil edilmişdir. Dövlət qurumlarında rəqəmsallaşma sahəsində qəbul edilmiş qanunvericilik aktları və strateji yol xəritələri sənədli təhlil metodları ilə incələnmişdir. Bunlarla yanaşı, müqayisəli təhlil metodu ilə rəqəmsal transformasiyadan sonrakı dövlət xidmətlərinin səmərəlilik göstəriciləri müqayisə edilmiş, indikatorların qiymətləndirilməsi metodu ilə proseslərin optimallaşdırılması, korrupsiya risklərinin azaldılması və şəffaflığın artırılması kimi meyarlar üzrə keyfiyyət göstəriciləri analiz edilmişdir.

Nəticələr

Elektron hökumət və rəqəmsal transformasiyaların dövlət idarəçiliyində tətbiqi müasir ictimai idarəetmənin keyfiyyət göstəricilərini dəyişdirən mühüm amillərdəndir (OECD, 2022). Rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi dövlətin idarəetmə mexanizmlərini sadələşdirərək, xidmətlərin vətəndaşlara daha operativ və şəffaf şəkildə təqdim edilməsinə imkan yaradır. Bu prosesin əsas məqsədi dövlət orqanlarının fəaliyyətini informasiya texnologiyaları əsasında optimallaşdırmaq, idarəetmədə çeviklik və hesabatlılıq təmin etməkdir (World Economic Forum, 2024).

Azərbaycan Respublikasında bu sahədə görülmən tədbirlər “Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal transformasiya sahəsində 2021–2025-ci illər üçün Strategiya”, “Elektron Hökumət” portalı, “myGov” və “ASAN xidmət” mərkəzlərinin fəaliyyəti ilə özünü göstərir (ESCAP, 2023). Bu platformalar vasitəsilə 700-dən artıq dövlət xidməti elektron qaydada təqdim edilir. Məsələn, “ASAN xidmət” sistemi vətəndaş məmnunluğu səviyyəsini artırmaqla yanaşı, korrupsiya risklərinin azaldılmasına, xidmətlərin keyfiyyətinin və əlçatanlığının yüksəldilməsinə mühüm təsir göstərmişdir (Development Pathways, 2024),

Qrafik 1

Dövlət idarəçiliyində elektron hökumət və rəqəmsal transformasiyanın üstünlükləri

Mənbə: Müəllifin tərtibatı əsasında, Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin “Rəqəmsal transformasiya üzrə Strategiyası (2021–2025)” və “ASAN xidmət” illik hesabatlarının məlumatları əsasında hazırlanmışdır.

Qrafik 1-də dövlət idarəçiliyində ənənəvi model ilə rəqəmsal transformasiya modelinin müqayisəli nəticələri əks olunmuşdur. Göründüyü kimi, bütün göstəricilər üzrə rəqəmsal transformasiya ənənəvi

modeldən əhəmiyyətli dərəcədə yüksək nəticələr nümayiş etdirir. Bu fərq elektron hökumətin tətbiqi ilə idarəetmə proseslərinin optimallaşdırıldığını, qərar qəbul etmənin daha operativ və məlumat əsaslı hala gəldiyini göstərir (Elisa et al., 2020).

Müzakirə

Rəqəmsal transformasiya həm də dövlət orqanları arasında informasiya mübadiləsinin avtomatlaşdırılmasını təmin edir. Bu, qərarların qəbulunda operativliyi artırır, idarəetmədə dublikat funksiyaları aradan qaldırır və resursların qənaətli istifadəsini təmin edir. Eyni zamanda, dövlətin müxtəlif strukturları arasında integrasiya olunmuş verilənlər bazası formalaşaraq, vətəndaşların eyni məlumatı bir neçə dəfə təqdim etmə zərurətini aradan qaldırır (Abdullayev et al., 2022).

Lakin rəqəmsal transformasiya ilə bağlı bir sıra problemlər də qalmaqdadır. Bunlara rəqəmsal savadlılığın yetərsizliyi, texnoloji infrastrukturun bərabər inkişaf etməməsi və informasiya təhlükəsizliyi riskləri daxildir. Buna baxmayaraq, dövlətin həyata keçirdiyi kompleks tədbirlər və strategiyalar nəticəsində bu maneələrin mərhələli şəkildə aradan qaldırılması istiqamətində ciddi addımlar atılır (Reforgiato Recupero et al., 2016).

Nəticə

Elektron hökumət və rəqəmsal transformasiyaların dövlət idarəçiliyində tətbiqi idarəetmə proseslərinin səmərəliliyini yüksəldən, şəffaflığı təmin edən və vətəndaş məmnunluğunu artıran mühüm islahat istiqamətidir. Təhlillər göstərir ki, rəqəmsal sistemlər idarəetmədə çevikliyi təmin edir, xidmətlərin keyfiyyətini yüksəldir və resurslardan səmərəli istifadəyə şərait yaradır. Müasir texnologiyaların – süni intellekt, bulud texnologiyaları və Big Data analitikası kimi vasitələrin – tətbiqi qərar qəbul etməni elmi əsaslara söykəndirir və idarəetməni daha şəffaf, hesabatlı və nəticəyönümlü edir.

Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən “Rəqəmsal transformasiya strategiyası (2021–2025)” və “ASAN xidmət”, “myGov” kimi uğurlu platformalar göstərir ki, dövlət-vətəndaş münasibətləri yeni, innovativ mərhələyə qədəm qoymuşdur. Bu yanaşma dövlət xidmətlərinin mərkəzləşdirilməsinə, bürokratik maneələrin aradan qaldırılmasına və ictimai nəzarətin güclənməsinə səbəb olmuşdur.

Ədəbiyyat

1. Abdullayev, A., et al. (2022). Current trends in digital transformation and their impact on the national economy. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series “Economics”*, 11(1), 11.
2. Aguilar Viana, A. C. (2021). Digital transformation in public administration: From e-government to digital government. *International Journal of Digital Law*, 2(1), 29–46.
3. Ciancarini, P., Giancarlo, R., & Grimaudo, G. (2023). *Digital transformation in the public administrations: A guided tour for computer scientists*. arXiv.
4. Development Pathways. (2024). *Digitalisation in social protection: Lessons from Azerbaijan*. Development Pathways.
5. Elisa, N., Yang, L., Chao, F., & Cao, Y. (2020). *A framework of blockchain-based secure and privacy-preserving e-government system*. arXiv.
6. ESCAP. (2023). *Realizing digital potential in North and Central Asia*. United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. ESCAP hesabatı

7. Mountasser, T., & Abdellatif, M. (2023). Digital transformation in public administration: A systematic literature review. *International Journal of Professional Business Review*, 8, e02372. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i10.2372>
8. OECD. (2022). *Promoting enterprise digitalisation in Azerbaijan*. OECD nəşri
9. Reforgiato Recupero, D., Castronovo, M., Consoli, S., Costanzo, T., Gangemi, A., Grasso, L., et al. (2016). *An innovative, open, interoperable citizen engagement cloud platform for smart government and users' interaction*. arXiv. arXiv məqaləsi
10. Szedmák, B. (2025). Digital transformation of public services: The case ... *Journal of Public Sector Innovation*. <https://doi.org/10.1080/01900692.2025.2520522>
11. World Economic Forum. (2024). *IDEA: Investing in the digital economy of Azerbaijan*. World Economic Forum hesabatı
12. Yang, C. (2024). Government in the digital age: Exploring the impact of ... *Government Information Quarterly*. Science Direct məqaləsi